

ปีที่ 14 ฉบับที่ 4847 วันอังคารที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2558 หน้า 22

ความหวังใหม่เพื่อการฟื้นฟูผู้ป่วย

อัมพฤกษ์-อัมพาต

สำหรับผู้สูงอายุแล้ว ภาวะบาดเจ็บเพียงเล็กน้อยที่กระทบกระเทือนต่อการทำงานของสมอง มีโอกาสเสี่ยงเป็นโรคกล้ามเนื้ออ่อนแรง “อัมพฤกษ์ อัมพาต” ได้โดยไม่ทันตั้งตัว

ยอมรับว่าวันนี้ผู้ป่วยโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต หลายราย ต้องใช้ชีวิตอยู่ทั้งที่ขยับร่างกายไม่ได้ครึ่งซีก มีปัญหาการพูด การกลืน ซึ่งที่ผ่านมารักษาทำได้เพียงกายภาพบำบัด เพื่อฟื้นฟูกล้ามเนื้อกลับมาใช้งานได้อีกครั้ง แม้จะไม่ดีเท่าเดิม 100% ความหวังในการรักษาโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต ยังคงหยุดถึงอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา ทีมแพทย์และนักวิจัยจากประเทศสหรัฐอเมริกาได้พัฒนาเทคนิค Repetitive Transcranial Magnetic Stimulation (rTMS) เพื่อรักษาความผิดปกติของสมอง ด้วยการกระตุ้นสมองด้วยคลื่นแม่เหล็ก ยิ่งเข้าไปยังสมอง เพื่อปรับการทำงานของสมองจากที่ผิดปกติให้กลับ

โดยเห็นยวมนำให้เกิดกระแสไฟฟ้าที่สร้างจากสนามแม่เหล็ก ไม่เป็นอันตรายต่อผู้ป่วย ความพยายามรักษาความผิดปกติของสมองด้วยการใช้สนามแม่เหล็ก ถูกพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่นานมานี้คนอาจจะคุ้นเคยกับการฝังแบตเตอรี่ไฟฟ้ากระตุ้นสมองเพื่อรักษาโรคพาร์คินสัน แต่วันนี้เทคโนโลยีในปัจจุบันสามารถรักษาความผิดปกติของสมองโดยไม่จำเป็นต้องผ่าตัดเปิดกะโหลกศีรษะ (Non Invasive Brain Stimulation (NIBS) Service) ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงจากภาวะแทรกซ้อน ลดค่าใช้จ่ายไปได้มาก

ปัจจุบัน เทคนิค rTMS ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการอาหารและยาของสหรัฐอเมริกา (US-FDA) ให้ใช้เป็นการรักษามาตรฐานใน 2 โรค ได้แก่ คนไข้ที่มีภาวะซึมเศร้าที่ไม่ตอบสนองต่อยาด้านอาการซึมเศร้า ในคนไข้ที่มีอาการปวดหัวไมเกรน

แบบมีอาการนำ แต่เทคนิคดังกล่าวถูกนำมาใช้ในผู้ป่วยระบบประสาท คนไข้โรคอัมพฤกษ์อัมพาต หรืออ่อนแรงครึ่งซีก อาการปวดที่หน้า ปวดครึ่งซีก โรคลมชัก และโรคทางจิตเวช ดิคุบหรี ประสาทหลอน ออทิสติก “1 ปีที่ผ่านมาโรงพยาบาลกรุงเทพ ได้นำเทคโนโลยี rTMS เข้ามาใช้บริการสำหรับผู้ป่วยที่ต้องการทางเลือกในการรักษาความผิดปกติทาง

สมองและไขสันหลัง อัมพฤกษ์อัมพาตครึ่งซีก และอาการผิดปกติทางจิตเวช” เทคโนโลยี rTMS ในประเทศไทย

รพ.กรุงเทพ ที่ได้ศึกษาและพัฒนาเทคนิคการใช้งานและการให้บริการ Non Invasive Brain Stimulation (NIBS) Service จนมีความชำนาญ สามารถวินิจฉัยและออกแบบการรักษาให้เหมาะสมกับผู้ป่วย

ในแต่ละรายที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีนี้ยังเป็นเรื่องใหม่มากสำหรับประเทศไทย แต่เป็นแนวทางที่การแพทย์ทั่วโลกยอมรับ โดยอาศัยเทคนิคการสร้างสนามไฟฟ้าในสมอง โดยอาศัยการยิงคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าเป็นชุดๆ ผ่านกะโหลก

ศีรษะ เพื่อให้ไฟฟ้ากระแสตรงช่วยเหนี่ยวนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ภายในของสมองตามแนวทาง neuroplasticity ซึ่งเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงของสมองเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของการเชื่อมต่อของใยประสาท (synapse) และการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสามารถปรับแก้ได้โดยการสร้างสนามไฟฟ้าให้เกิดขึ้นในสมอง การเริ่มต้นรักษา “เริ่มจากสร้างภาพสมองด้วยเครื่อง MRI แล้วนำไปใช้ในการวางตำแหน่ง ขดลวดเพื่อกระตุ้น การรักษาด้วยเทคนิค rTMS จำเป็นต้องทำความเข้าใจกับการทำกายภาพบำบัด ซึ่งผลการรักษาช่วยให้ผู้ป่วยฟื้นตัวได้ดีขึ้นกว่า 50-60%”

การยิงคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าเป็นชุดๆ เข้าไปยังสมอง จะช่วยคนไข้ที่มีภาวะบาดเจ็บของสมองและไขสันหลัง เกิดการเปลี่ยนแปลงของสมองทั้งแบบกระตุ้น และแบบยับยั้ง ในแต่ละโรคที่มีความแตกต่างกันไปการรักษาในผู้ป่วยแต่ละรายจะขึ้นอยู่กับความผิดปกติที่เกิดขึ้น เช่น ผู้ป่วยอัมพฤกษ์บางรายอาจต้องมาใช้เครื่อง rTMS รักษาต่อเนื่องจนจบคอร์ส นานอย่างน้อย 10-14 ครั้ง จึงจะเห็นผลของการรักษา

อย่างไรก็ตาม วันนี้การรักษาด้วย TMS เริ่มต้นจากโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต กล้ามเนื้ออ่อนแรงจากความผิดปกติของสมอง โดยได้รับความสนใจจากผู้ป่วยชาวต่างชาติ ที่มีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีนี้มาก่อนแล้ว โดยในอนาคต การรักษาด้วย rTMS ในประเทศไทยคาดว่าจะขยายไปยังโรคอื่นเพิ่มเติม เช่น โรคที่เกิดจากความผิดปกติทางจิตเวช โรคปวดหัวข้างเดียว โรคลมชัก ปวดเรื้อรัง หรือไมเกรนที่มีอาการนำรวมถึงความผิดปกติของสมองในเด็ก ก็สามารถรักษาได้ด้วย

พว.นที รัชชดาวรรณ
แพทย์โรคทางระบบประสาท
และกล้ามเนื้อ SW.กรุงเทพ